

Tjue år med TIMSS og PISA - Trender og nye analyser i internasjonale undersøkelser

Norge har deltatt i internasjonale undersøkelser som TIMSS og PISA i om lag 20 år. Denne rapporten viser hvordan resultatene fra disse studiene kan brukes til å belyse sentrale temaer i norsk utdanning.

RAPPORT | SIST ENDRET: 29.10.2018

Tittel:

Tjue år med TIMSS og PISA i Norge. Trender og nye analyser

Rapporten:

Last ned boka hos Idunn (PDF)

Forfatter:

Julius Kristjan Björnsson & Rolf Vegar Olsen (red.)

ISBN:

9788215029993 (Papirutgave)

Utgiver:

Universitetet i Oslo

År:

2018

Hva er TIMSS?

TIMSS er en internasjonal undersøkelse som måler elevers kompetanse i matematikk og naturfag.

[Les mer og se alle rapporter siden 2003](#)

Hva er PISA?

PISA (Programme for International Student Assessment) måler 15-åringers kompetanse i lesing, matematikk og naturfag.

[Les mer og se alle rapporter siden 2003](#)

OECD har det internasjonale ansvaret for PISA (Programme for International Student Assessment), mens IEA har det internasjonale ansvaret for TIMSS. Rapporten tar utgangspunkt i Norges resultater i PISA og TIMSS i perioden 1995 til 2015.

Hovedfunn

- Fødselsmåned påvirker skoleprestasjoner.
- Elevene rapporterer om bedring i læringsmiljøet.
- Resultatløft for de svakest presterende.

Fødselsmåned påvirker skoleprestasjoner

Med utgangspunkt i data fra TIMSS og PISA har forskerne undersøkt om det er sammenheng mellom når elevene er født på året og læringsutbytte. Resultatene viser at om du er født sent eller tidlig på året kan ha stor betydning for hvordan du gjør det på skolen og videre i livet. Effekten av alder på prestasjon er tydelig fra 4. klasse og holder seg som en faktor gjennom hele skoletiden. Forskjellene innen et klassetrinn knyttet til at barna har ulik alder, tilsvarer 60 prosent av effekten av ett års skolegang. Det dette viser er at elever i samme klasserom med ulik alder kan ha svært ulike forutsetninger for å lære.

Elevene rapporterer om bedring i læringsmiljøet

Funn viser bedring i elevenes læringsmiljø de siste 20 årene. Andelen elever, lærere og skoleledere som rapporterer om problemer på grunn av mangel på ro og orden halvert i de siste 10–20 årene. Imidlertid har det i samme periode vært en liten økning i andelen som ikke føler god tilhørighet til skolen. Oppsummert kan man si at de fleste, og stadig flere, opplever læringsmiljøet på skolen som bra, men at en liten gruppe opplever at de ikke helt passer inn.

Resultatløft for de svakest presterende

Norske elevers prestasjoner i PISA og TIMSS har hatt en stor framgang de siste 10–15 årene. Denne framgangen er spesielt framtreddende blant de elevene som skårer lavt i undersøkelsene. Elever på alle nivå har hatt en positiv utvikling i resultatene, men forbedringen er klart mest markant for de 10 prosent

svakest presterende. Dette står i kontrast til nedgangen i resultater Norge opplevde de første årene undersøkelsene ble gjennomført, hvor reduksjonen i resultater var jevn for elever på alle prestasjonsnivå.